

Vikten av rätt hantering av opinions- undersökningar

Föredrag Industriell statistik, Frescati, 2014

**Dan Hedlin,
Statistiska institutionen,
Stockholms universitet**

Opinionsundersökningar: i demokratins tjänst eller otjänst?

- **Alva Myrdal: man kommer att kunna lyssna på folket i demokratins tjänst (Myrdal 1941)**
- **Qvintensen nr 1/2014**

Svenska universitet rasar i rankning

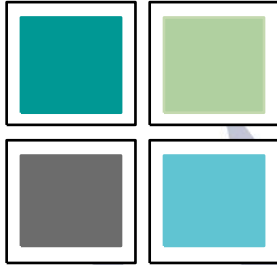
- <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5802631>
- **Utbildningsminister Jan Björklund beklagar att allt färre svenska universitet och högskolor placerar sig på listan över världens 100 mest ansedda högskolor. Den senaste rankningen från inflytelserika Times Higher Education ger bara Karolinska institutet en plats på listan medan Uppsala och Lunds universitet faller bort.**

SVT/Sifo: 75 procent är inte oroliga för avlyssning

- http://www.svd.se/nyheter/inrikes/novus-allmanheten-inte-sa-orolig-att-bli-overvakad_8745116.svd
- **Är du rädd för att bli avlyssnad av svensk eller internationell stat, på telefon eller övervakad på internet?**

Vårens trend bruten

- http://www.novus.se/media/3161/novus_v_ljarbrometer_3_juli_2012.pdf

TV4/NOVUS VÄLJARBAROMETER

3 JULI 2012

Vårens trend bruten

I TV4/Novus väljarbarometer för juni ökar Moderaterna något samtidigt som stödet för Socialdemokraterna minskar.

Vårens trend med uppgången för Socialdemokraterna och nedgången för Moderaterna har nu stannat av och för första gången sedan januari minskar stödet för Socialdemokraterna i Novus Opinions mätningar. Partiet får stöd av 33,8 procent av väljarkåren. En nedgång med 2,8

procentenheter jämfört med mätningen i maj. Samtidigt har Moderaternas negativa trend stannat av och Partiet får stöd av 29,5 procent av väljarkåren. Det är en uppgång från mätningen i maj med 1,2 procentenheter. Det är främst den äldre åldersgruppen (65+) som ser ut att röra sig tillbaka till Moderaterna och lämna de Rödgröna partierna.

**“Det är en uppgång från
mätningen i maj med 1,2
procentenheter.”**

**“Signifikanta förändringar
Förändringar som är större än
följande sedan föregående
mätning är statistiskt
signifikanta: M 3,0 %,...”**

Förändringen markerar ett trendbrott

- **Förändringen "ligger inom felmarginalen men markerar ett trendbrott"**
- **För första gången på ett halvår ökar moderaterna. Uppgången var 2,7 procentenheter**
- (Ekonyheter 131102, kl 11, Folke Vaccin)

- **“Människor hyser högst begränsat förtroende för opinionsundersökningar”**

(Holmberg 2008, sid 142)

Förtroende för opinions- mätningar (Holmberg 2008)

	1997	2006
Stort förtroende	2%	1
Ganska stort	19	20
Varken stort eller litet	43	44
Ganska litet	20	20
Mycket litet	9	9
Ej svar	7	6
N	1754	1629

Förtroende-
balansen: -8

(jämför
universiteten: +46)

Lite historia

- **1824** De första publicerade opinionsundersökningen, USA, i tidningen Harrisburg Pennsylvaniaian
(Moon 1999)
- **1911** De första marknadsundersökarna; USA
- **1916** the Literary Digest

- **Början på 1900-talet: vetenskaplig teori för urvalsundersökningar**
- **Gallup med flera, 1930-tal. Vetenskaplig ansats**
- **Opinionsundersökningarna växte fram som en vetenskaplig metod**
- **1936 Katastrofen & framgången**

SHARE

Corporate History

1 2 ... 7 >

1935: The Founding Philosophy of Gallup

As a pioneering pollster, company founder Dr. George Gallup determined that in seeking the truth, that is, the actual "will" of the people, his guiding principle would be independence. To ensure his independence, and therefore his objectivity, Dr. Gallup resolved that he would undertake no polling that was paid for or sponsored in any way by special interest groups such as the Republican and Democratic parties. Adhering to this principle, Gallup has turned down thousands of requests for surveys from organizations representing every shade of the political spectrum and with every kind of special agenda.

Dr. George Gallup

Historically, Gallup has measured and tracked the public's attitudes concerning virtually every political, social, and economic issue of the day, including highly sensitive or controversial subjects. Although Gallup has typically conducted its polling activities in collaboration with various media organizations and, on occasion, with worldwide associations and academic institutions, these polls have always been carried out independently and objectively.

RELATED ITEMS

[TIME Magazine article on George Gallup and White Beans](#)

[George Gallup, 1901-1984](#)

New York Times Bestseller

Wellbeing: The Five Elements

Featuring
Wellbeing
Learn More

Power of 2

Named one of the Best Business Books of 2013 by CEO Read

Mixing key insights on human nature and inspiring will change

När SCB fick göra en opinionsundersökning

- **1947** Motion. Svenska Gallup ansågs ha blivit alltför betydelse fullt. Ingen insyn och statlig kontroll.
- **1953** bildades Utredningsinstitutet under Tore Dalenius ledning
- **1954** Sifo. Sten Hultgren
- **1972** Partisympatiundersökningarna. Under många år Staffan Sollander.

- **“SIFO och Utredningsinstitutet var de enda som då använde sannolikhetsurval, och jag anklagades många gånger för att vara ‘osolidarisk’ (areasampling kostade betydligt mer än enkel kvotmpling).”**

(Hultgren 1988)

Opinionsmätningar som spel

- ***“Persson knockad”***

(Strömbäck 2008)

Valrörelsejournalistiken 2006

Sakgestaltning eller spelgestaltning av politiken

	AB	Exp-ress.	DN	SvD	Rap-port	Ak-tuellt	TV4-nyheterna
Sak	37%	42	58	55	66	55	37
Spel	63	58	42	45	34	45	63
N	178	192	287	224	114	94	83

Procent. N = antal inslag som klassificerats som sak- resp. spelgestaltning av politiken

(Strömbäck 2008)

Vad fokuserar inslagen om opinionsundersökningar på?

Valet 2006 (Strömbäck 2008)

	AB	Exp	DN	SvD
Partisympati	11%	35	43	56
Politikersympati	67	50	3	4
Sakfrågor	6	5	37	40
Annat	17	10	17	0
N	18	20	30	25

Redovisas "statistisk basinformation"? Valet 2006

(Strömbäck 2008)

	AB	Exp	DN	SvD
Exakt fråge- formulering	11%	55	63	88
Ant. svarande	72	70	83	84
Population	67	50	47	24
Felmarginal	0	5	50	40
Insamlings- metod	61	55	30	20
Uppdragsgivare	78	90	70	92

Esomar

- European Society for Opinion and Market Research
- http://www.esomar.org/uploads/public/knowledge-and-standards/codes-and-guidelines/WAPOR-ESOMAR_Guidelines.pdf

Medias syfte med opinionsmätningar

- **“Mediernas syfte verkar snarare vara att skaffa sig ett redskap för att kommentera, recensera samt tolka politiken på ett sätt som framstår som demokratiskt och journalistiskt legitimt.”**

(Strömbäck 2008, sid 199)

Procent

2013
dec

2013
nov

2013
okt

2012
dec

2011
dec

2010
dec

2010
valet

"Vilket parti skulle du rösta på i riksdagsvalet om det var val i dag?"

Process från verklighet, via data, till beslut

- **Statistikerna stannar ofta vid redovisningen, ibland även före redovisningen.**
- **Beslut? “Gestalt inference”**

Hur gör opinionsinstituten?

- 1. Hur skulle du rösta om det vore val till riksdagen idag?**
- 2. Vilket håll lutar det åt att du skulle rösta om det vore riksdagsval idag?**
- 3. Vilket parti tycker du är minst dåligt i rikspolitiken?**

Bland andra Novus. Ipsos ställer inte den tredje frågan.

Hur drar de urval?

- **Under 1980- och 90-talen dominerade random digit dialling**
- **Ipsos slumpmässigt ur befolkningsregistret**
- **Novus slumpmässigt ur sin egen databas. 35 000 personer. Stratifierat.**
- **United Minds webbpanel.**
- **Sifo sparar hard-to-reach**

Estimation?

- **Poststratifiering.** Man väger med bland annat kön, ålder och region.
- + det parti intervjupersonen uppger att han eller hon röstade på i förgående val med som vikt.
- Den vikten justeras ofta på delvis subjektiva grunder.

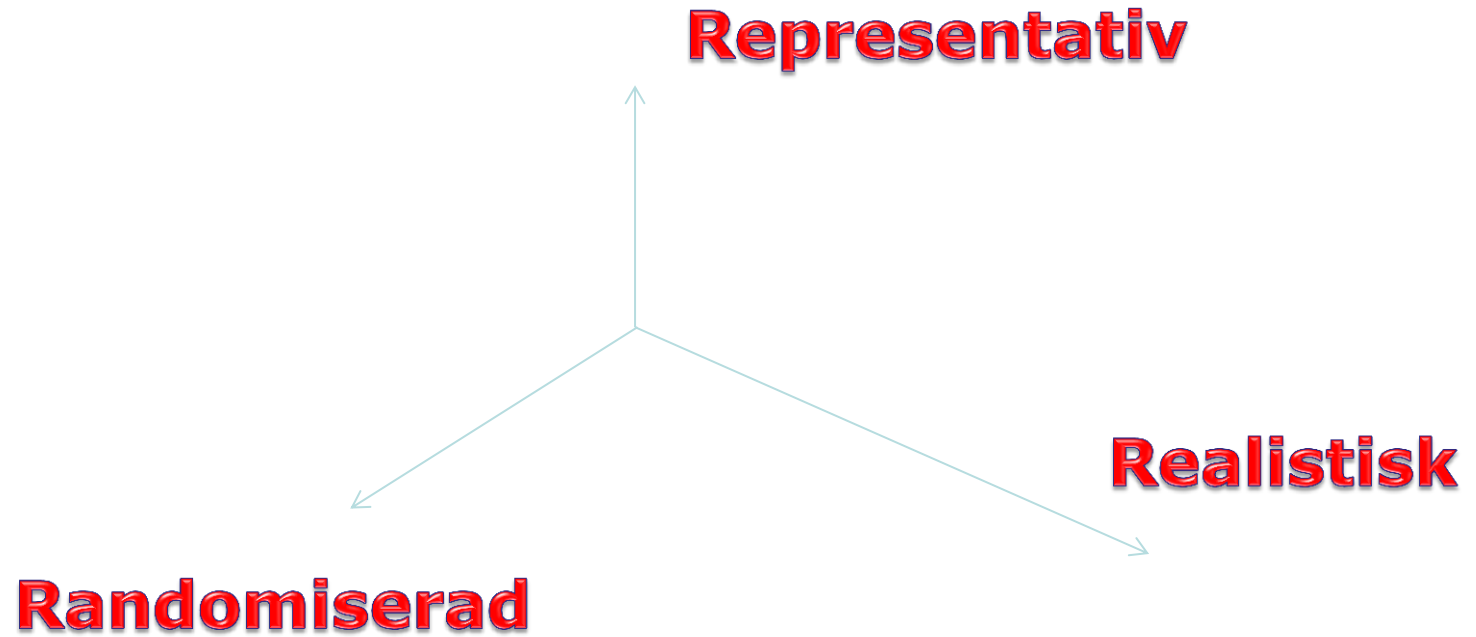
- **Demoskop slutade att väga med föregående val ett tag men återinförde den vikten eftersom skattningarna blev instabila.**

Borfall?

- **Man redovisar inte bortfallet.**
- **Ipsos: 15 kontaktförsök, spridda över dagar och tid på dagen, under ungefär 20 dagar.**
- **Bortfallet är över 50% i telefonundersökningar**

Mätfel?

- **Uppger folk sina partisympatier på telefon? Yougov och Unitedminds ligger lite högre på SD än vad de som intervjuar på telefon gör.**

Kish (1987)

Kritik av "felmarginalen"

1. Tar inte hänsyn till den hela bilden av statistisk osäkerhet
2. Multipla test

Bortfall

Olika metoder

- **Väga om urvalet så att det överensstämmer bättre med befolkningen**
- **Intervjua ett litet urval av dem som inte svarade första gången**

Mätfel (folk svarar fel)

- Återintervjuer
- “Randomised response”
- Latent classes

Partival 2002 minnesdata

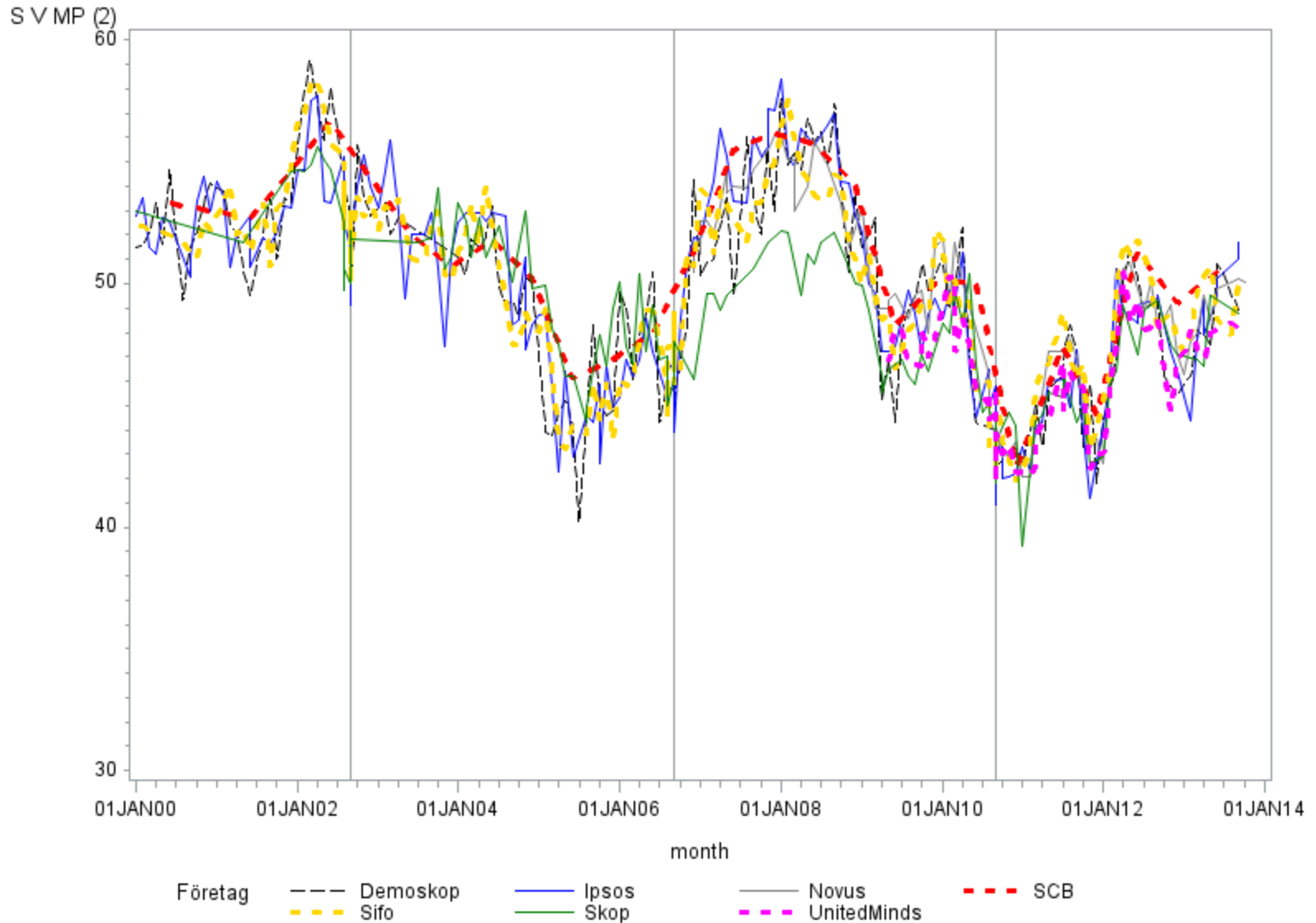
Partival 2002	V	S	C	FP	M	KD	MP	Övr	VE	Total
Vänsterpartiet	64	21	0	1	0	1	4	0	9	100
Socialdemokraterna	2	87	1	2	1	1	0	1	5	100
Centerpartiet	0	5	67	4	10	0	1	1	11	100
Folkpartiet	2	6	4	54	22	5	1	1	4	100
Moderaterna	0	5	0	4	82	2	0	1	6	100
Kristdemokraterna	0	3	4	5	12	69	0	0	8	100
Miljöpartiet	9	8	2	0	2	5	63	2	11	100
Övriga partier	0	8	8	0	25	0	0	42	17	100

Första intervju 2002 mot en andra intervju 2006.

Henrik Ekengren Oscarssons blogg. Bloggpost 2010-01-04.

Öppenhet

- **Öppenhetskultur på myndigheter**
- **Hemlighetskultur på privata företag.**
- **Men opinionsinstituten svarar gärna på frågor**

Källa: Novus:
<http://www.novus.se/vaeljaropinionen/samtliga-svenska-vaeljarparametrar.aspx>

- **Men spelar det någon roll?
Litteraturen säger att väljarna inte
bryr sig med undantag för kamrat
4%.**

Statistiskers (unika) bidrag

- **Den statistiska inferensen**
- **Mer uppmärksamma än många andra på datas kvalitet**
- **Dokumenterar bättre**